

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jakuba Camrdy a soudkyň JUDr. Lenky Matyášové a JUDr. Martiny Küchlerové v právní věci žalobkyně: **L. M.**, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 28. 6. 2024, č. j. 18 A 30/2024-32,

t a k t o :

- I. V řízení **se pokračuje**.
- II. Kasační stížnost **se zamítá**.
- III. Žalobkyni **se** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **nepřiznává**.

O d ů v o d n ě n í :

I.

Průběh dosavadního řízení

[1] Žalobkyně, státní příslušnice Ukrajiny, požádala dne 17. 5. 2024 o udělení dočasné ochrany. Žalovaný žalobkyni její žádost o dočasnou ochranu vrátil jako nepřijatelnou podle § 5 odst. 1 písm. c) zákona č. 65/2022 Sb., o některých opatřeních v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny, vyvolaným invází vojsk Ruské federace, v relevantním znění (dále jen „zákon č. 65/2022 Sb.“), neboť požádala o dočasnou ochranu v jiném členském státě Evropské unie.

[2] Žalobkyně podala proti tomuto postupu žalovaného k Městskému soudu v Praze žalobu na ochranu před nezákonným zásahem správního orgánu, které městský soud rozsudkem ze dne 28. 6. 2024, č. j. 18 A 30/2024-32, vyhověl. Městský soud výrokem I. tohoto rozsudku rozhodl, že zásah žalovaného spočívající v tom, že dne 17. 5. 2024

žalobkyni vrátil žádost o dočasnou ochranu jako nepřijatelnou, byl nezákonný. Výrokem II. pak městský soud žalovanému zakázal pokračovat v porušování práv žalobkyně a přikázal mu, aby obnovil stav před vrácením žádosti o dočasnou ochranu žalobkyni. Městský soud předně konstatoval, že není sporu o tom, že žaloba je přípustná, nezáleží na tom, zda tato přípustnost vyplývá přímo z prvního pododstavce čl. 47 Listiny základních práv EU, či také z čl. 29 směrnice Rady 2001/55/ES ze dne 20. července 2001 o minimálních normách pro poskytování dočasné ochrany v případě hromadného přílivu vysídlených osob a o opatřeních k zajištění rovnováhy mezi členskými státy při vynakládání úsilí v souvislosti s přijetím těchto osob a s následky z toho plynoucími (dále jen „směrnice o dočasné ochraně“).

[3] Podle městského soudu nebylo namístě přerušit řízení, neboť rozhodování Soudního dvora EU může trvat dlouho a o zásahových žalobách je třeba rozhodovat přednostně. Podle městského soudu není žádoucí, aby se prodlužovala doba, kdy žalobkyně nemá žádné pobytové oprávnění.

[4] Městský soud proto přistoupil k projednání věci a shrnul dosavadní judikaturu krajských soudů zabývající se § 5 odst. 1 písm. c) zákona č. 65/2022 Sb., podle níž je tato úprava v rozporu s unijním právem. Český zákonodárce totiž vytvořil důvody pro nepřijatelnost žádosti nad rámec směrnice o dočasné ochraně. Ta je postavena na konstrukci, podle které mohou být členské státy vůči vysídleným osobám vstřícnější, nemohou se však vydat opačným směrem a stanovit těmto osobám podmínky méně příznivé. Městský soud se neztotožnil s názorem žalovaného, že směrnice o dočasné ochraně neupravuje souběžné žádosti ve vícero členských státech a že zákonodárce má proto „volnou ruku“. Mezi taxativně vymezenými důvody vyloučení vysídlené osoby z poskytnutí dočasné ochrany není to, že žadatel podal žádost v jiném členském státě. Důvodem nepřijatelnosti žádosti žalobkyně tak nemohlo být to, že již požádala o dočasnou ochranu v Německu.

[5] Žádný z taxativně vymezených důvodů vyloučení z dočasné ochrany nezahrnuje skutečnost, že vysídlená osoba již požádala o ochranu v jiném členském státě. Městský soud zdůraznil, že směrnice o dočasné ochraně naopak přiznává vysídleným osobám právo vybrat si členský stát, v němž o dočasnou ochranu požádají. Pokud měl žalovaný podezření na zneužití práva, měl žádost věcně posoudit a svůj závěr odůvodnit, nikoli ji vrátit jako nepřijatelnou.

II.

Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalobkyně

[6] Žalovaný (stěžovatel) napadl rozsudek městského soudu kasační stížností, a to z důvodů, které podřadil pod § 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“).

[7] Stěžovatel namítá, že § 5 odst. 1 písm. c) zákona č. 65/2022 Sb. dopadá na odlišnou skupinu žadatelů o dočasnou ochranu, než je skupina vyloučených osob v čl. 28 směrnice o dočasné ochraně. Institut nepřijatelnosti žádosti o dočasnou ochranu z důvodu uvedeného v § 5 odst. 1 písm. c) zákona č. 65/2022 Sb. nikoho z dočasné ochrany nevylučuje, stanoví toliko procesní omezení. To podle stěžovatele směrnicí neodporuje, nýbrž ji pouze doplňuje (unijní právo opakované žádosti vůbec neřeší).

pokračování

[8] Cílem směrnice podle stěžovatele je mimo jiné i zabránit druhotnému pohybu žadatelů. Podávání žádostí postupně v různých členských státech ve snaze o získání lepších podmínek představuje podle stěžovatele zneužívání systému dočasné ochrany. Přístup městského soudu tedy legalizuje nežádoucí chování označované jako „*temporary protection shopping*“. Pokud se městský soud domnívá, že § 5 odst. 1 písm. c) a d) zákona č. 65/2022 Sb. odporuje směrnici o dočasné ochraně, měl předložit předběžnou otázku Soudnímu dvoru Evropské unie. Vzhledem k uvedenému stěžovatel navrhuje, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil městskému soudu k dalšímu řízení.

[9] Žalobkyně se ke kasační stížnosti nevyjádřila.

III. Přerušení řízení

[10] Nejvyšší správní soud při projednávání věci zjistil, že usnesením ze dne 30. 11. 2023, č. j. 8 Azs 93/2023-37 (všechna zde zmiňovaná rozhodnutí správních soudů jsou dostupná na www.nssoud.cz), jeho osmý senát přerušil řízení o kasační stížnosti stěžovatele ve zmiňované věci a předložil Soudnímu dvoru Evropské unie následující předběžné otázky:

1. *Brání čl. 8 odst. 1 směrnice Rady 2001/55/ES, a to i s ohledem na dohodu členských států, že nebudou uplatňovat čl. 11 této směrnice, takové vnitrostátní právní úpravě, podle které je nepřijatelná žádost o povolení k pobytu za účelem poskytnutí dočasné ochrany, jestliže cizinec požádal o povolení k pobytu v jiném členském státě nebo jestliže mu bylo povolení v jiném členském státě již uděleno?*
2. *Má osoba požítavající dočasné ochrany podle směrnice Rady 2001/55/ES právo na účinný prostředek nápravy před soudem podle čl. 47 Listiny základních práv Evropské unie proti neudělení povolení k pobytu členským státem ve smyslu čl. 8 odst. 1 směrnice Rady 2001/55/ES?*

[11] Osmý senát tak učinil, neboť měl pochybnost o tom, zda je § 5 odst. 1 písm. c) a d) zákona č. 65/2022 Sb. v souladu se směrnicí o dočasné ochraně. Dle osmého senátu je podstatná také otázka, zda je vyloučení soudního přezkumu postupu spočívajícího ve vrácení žádosti o dočasnou ochranu z důvodu její nepřijatelnosti v souladu s právem Evropské unie. Věc je Soudním dvorem vedena pod označením *Krasiliva*, C-753/23. Jelikož v nyní posuzované věci byla žádost žalobkyně shledána nepřijatelnou právě podle § 5 odst. 1 písm. c) zákona č. 65/2022 Sb., Nejvyšší správní soud usnesením ze dne 6. 8. 2024, č. j. 5 Azs 190/2024-16, řízení o kasační stížnosti přerušil, neboť měl za to, že rozhodnutí Soudního dvora o předběžných otázkách podaných osmým senátem by mohlo mít vliv na rozhodování v nynější věci.

[12] V pozdějším rozsudku ze dne 31. 10. 2024, č. j. 10 Azs 151/2024-28, který byl plénem Nejvyššího správního soudu schválen k publikaci ve sbírce rozhodnutí tohoto soudu, však desátý senát Nejvyššího správního soudu upozornil, že aplikace § 5 odst. 1 písm. c) a d) zákona č. 65/2022 Sb. není vůbec namístě, pokud žadatel nepožívá dočasnou ochranu v jiném členském státě EU ani v jiném členském státě neběží řízení o jeho žádosti. Desátý senát připustil, že text zákona umožňuje dva možné výklady, a to (i) „*jakmile už jednou cizinec požádal o dočasnou ochranu v jiném členském státě nebo jakmile mu jiný členský stát ochranu udělil, už nikdy nemůže podat žádost v ČR*“ (výklad zastávaný v projednávané věci stěžovatelem), nebo (ii) „*požádal-li cizinec o dočasnou ochranu v jiném členském státě a řízení*

o této žádosti stále běží (zatím o ní nebylo rozhodnuto) nebo byla-li mu ochrana v jiném členském státě udělena a stále trvá, (ještě) nemůže podat žádost v ČR“.

[13] Jelikož důvodová zpráva nepřispěla ke zjištění záměru zákonodárce, Nejvyšší správní soud hledal v uvedeném rozsudku východiska, na jejichž základě by bylo možné přiklonit se k jednomu z těchto výkladů. V bodě [29] tohoto rozsudku vysvětlil, že „účelem § 5 odst. 1 písm. c) a d) je procesně zabránit tomu, aby o žádosti téhož cizince běželo současně řízení i v dalším členském státě než v ČR (resp. aby se ve dvou různých členských státech vedlo řízení o tomtéž), nebo aby byla cizinci poskytována dočasná ochrana v ČR a v dalším členském státě zároveň. Tedy zabránit nežádoucímu zdvojení ochrany, která by měla být poskytována vždy jen v jednom členském státě (srov. čl. 11, 15 a 26 směrnice 2001/55/ES a bod 16 odůvodnění prováděcího rozhodnutí Rady). Smyslem těchto ustanovení zákona naopak nemá být „jednou provždy“ zabránit cizincům, kteří v minulosti byt jen podali žádost v jiném členském státě, požádat o udělení dočasné ochrany v ČR poté, co řízení o žádosti jinde už neběží (cizinci by např. vzali svou žádost zpět nebo jim jiný členský stát dočasnou ochranu nakonec neudělil) nebo co jim už dočasná ochrana jinde poskytována není.“.

[14] Citovaný právní názor Nejvyšší správní soud podpořil odkazem na svůj předchozí rozsudek ze dne 25. 4. 2024, č. j. 6 Azs 259/2023-21, podle něhož bylo třeba posoudit, zda dočasná ochrana v jiném členském státě stále trvá, a citací důvodové zprávy k zákonu č. 175/2022 Sb., o dalších opatřeních v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invazí vojsk Ruské federace a o změně dalších zákonů v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invazí vojsk Ruské federace. Stejně závěry podle zdejšího soudu poskytuje i systematický výklad [pokud by samotné podání žádosti v jiném státě ve smyslu § 5 odst. 1 písm. c) zákona č. 65/2022 Sb. mělo mít za následek nemožnost jejího podání v jiném členském státě kdykoli v budoucnu, zcela by pozbyla smyslu existence důvodu nepřijatelnosti podle písmene d) téhož ustanovení]. Nejvyšší správní soud rovněž upozornil, že jím přijatý výklad neznemožňuje zabránění účelovému cestování za výhodnějšími podmínkami dočasné ochrany. Ztotožnil se však s právním názorem vysloveným opakovaně krajskými soudy, dle něhož je v takovém případě třeba vést řízení a zneužití práva prokázat, nikoli bez dalšího žádost vrátit jako nepřijatelnou.

[15] Z usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 11. 2023, č. j. 8 Azs 93/2023-37, jímž byly položeny citované předběžné otázky Soudnímu dvoru EU, přitom nevyplývá, že by žalobkyně v uvedené věci nezískala či již nepožívala dočasnou ochranu v jiném členském státě (v Německu). Naproti tomu ve věci nyní posuzované ze správního spisu jakož i z vyjádření stran jednoznačně plyne, že dočasná ochrana žalobkyně v Německu zanikla již před podáním žádosti o dočasnou ochranu v ČR, na její případ se tedy podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 10. 2024, č. j. 10 Azs 151/2024-28, § 5 odst. 1 písm. c) ani d) zákona č. 65/2022 Sb. vůbec nevztahuje. Není tedy třeba čekat na rozhodnutí Soudního dvora EU o tom, jestli jsou tato ustanovení souladná s unijním právem. Vzhledem k tomu, že na věc nedopadají důvody nepřijatelnosti žádosti dle § 5 odst. 1 písm. c) ani d) zákona č. 65/2022 Sb., nemůže na ni dopadat ani výluka ze soudního přezkumu postupu stěžovatele v případě nepřijatelné žádosti dle § 5 odst. 2 zákona č. 65/2002 Sb. Ostatně tuto otázku stěžovatel v kasační stížnosti vůbec nevznesl. Ani posouzení souladu tohoto ustanovení s unijním právem, jehož se týká druhá předběžná otázka vznesená u Soudního

pokračování

dvora osmým senátem Nejvyššího správního soudu, tedy není pro rozhodnutí nyní posuzované věci třeba.

[16] Nejvyšší správní soud proto přistoupil k pokračování v řízení a k rozhodnutí ve věci samé.

IV.

Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[17] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že je podána včas, neboť byla podána ve lhůtě dvou týdnů od doručení napadeného rozhodnutí městského soudu (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), je podána oprávněnou osobou, neboť stěžovatel byl účastníkem řízení, z něhož napadené rozhodnutí městského soudu vzešlo (§ 102 s. ř. s.), a jedná za něj k tomu pověřená zaměstnankyně s odpovídajícím právnickým vzděláním (§ 105 odst. 2 s. ř. s.). Poté soud přistoupil k přezkoumání napadeného rozsudku v mezích rozsahu kasační stížnosti a uplatněných důvodů, přičemž zkoumal, zda napadené rozhodnutí městského soudu netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

[18] Není sporu o tom, že žalobkyně původně požádala o dočasnou ochranu v Německu. Podle výstupu z informačního systému *TPD – Temporary Protection Platform*, pořízeného ke dni podání žádosti, žalobkyně skutečně byla v systému evidována. V poli „*Type of protection*“ ovšem byla uvedena hodnota „*ia*“. Stěžovatel přitom již ve vyjádření k žalobě vysvětlil, že „*ia*“ znamená „*inactive*“, tedy neaktivní (z jiných řízení je Nejvyššímu správnímu soud známo, že „*PE*“ naopak označuje probíhající řízení o žádosti, zatímco „*TP*“ dočasnou ochranu stále trvající). Stěžovatel již ve zmiňovaném vyjádření v žalobě potvrdil, že dočasná ochrana udělená žalobkyni v Německu již netrvá. Dle jeho názoru by však v takovém případě měla být žádost nepřijatelná podle § 5 odst. 1 písm. c) zákona č. 65/2022 Sb.

[19] Podle § 5 odst. 1 písm. c) a d) zákona č. 65/2022 Sb. „*žádost o udělení dočasné ochrany je nepřijatelná, jestliže*

- c) *je podána cizincem, který o dočasnou nebo mezinárodní ochranu požádal v jiném členském státě Evropské unie,*
- d) *je podána cizincem, kterému byla udělena dočasná nebo mezinárodní ochrana v jiném členském státě Evropské unie“.*

[20] Nejvyšší správní soud pro úplnost poznamenává, že stěžovatel ve svých podáních uvádí, že žádost žalobkyně byla vyhodnocena jako nepřijatelná podle § 5 odst. 1 písm. c) zákona č. 65/2022 Sb., ovšem z ručně psané poznámky („*NE – DO V NĚMECKU*“) uvedené na kopii žádosti, která je součástí správního spisu, spíše vyplývá důvod podle § 5 odst. 1 písm. d) zákona č. 65/2022 Sb. Tato dílčí nepřesnost však nemá na projednávanou věc žádný významnější vliv, neboť na žádost žalobkyně nebylo možné aplikovat žádné z těchto ustanovení.

[21] Jak již Nejvyšší správní soud podrobně popsal výše v části týkající se přerušení řízení o kasační stížnosti, podle rozsudku zdejšího soudu ze dne 31. 10. 2024, č. j. 10 Azs 151/2024-28, není vůbec namístě aplikovat § 5 odst. 1 písm. c) nebo d) zákona č. 65/2022 Sb. v případech, kdy žadateli již není poskytována ochrana (ani neběží řízení o žádosti o dočasnou ochranu) v jiném členském státě. S tímto právním závěrem, k němuž dospěl desátý senát, se následně ztotožnily i další senáty Nejvyššího správního soudu, včetně nyní

rozhodujícího pátého senátu (viz nedávný rozsudek ze dne 17. 1. 2025, č. j. 5 Azs 274/2024-21). Ani v nyní posuzované věci neměl pátý senát Nejvyššího správního soudu důvod se od ustálené judikatury odchýlit.

[22] V podrobnostech Nejvyšší správní soud vedle již citovaného rozsudku ze dne 31. 10. 2024, č. j. 10 Azs 151/2024-28, odkazuje na odůvodnění svých rozsudků ze dne 29. 11. 2024, č. j. 3 Azs 167/2023-35 (jímž byla zamítnuta kasační stížnost proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 12. 6. 2023, č. j. 55 A 12/2023-95, který poprvé formuloval základ argumentace, s níž se ztotožnil a kterou dále rozvedl desátý senát Nejvyššího správního soudu v rozsudku ze dne 31. 10. 2024, č. j. 10 Azs 151/2024-28), či ze dne 17. 12. 2024, č. j. 9 Azs 223/2024-21. Rovněž osmý senát, který položil předběžnou otázku ve věci sp. zn. 8 Azs 93/2023, v usnesení ze dne 16. 1. 2025, č. j. 8 Azs 257/2024-33, potvrdil, že § 5 odst. 1 písm. c) ani d) zákona č. 65/2022 Sb. se neaplikují v případech, kdy již dočasná ochrana (ani řízení o ní) netrvá.

[23] Lze dodat, že formulace příslušných ustanovení zákona č. 65/2022 Sb. byla součástí vládního návrhu zákona, stěžovatel se tedy mohl již v rámci legislativního procesu pokusit zajistit, aby text zákona mohl být vykládán jednoznačně a aby z důvodové zprávy bylo zřejmé, jaké byly úmysly zákonodárce. Nepřesnost textu zákona nelze přikládat k tíži jednotlivce (srov. např. rozsudek tohoto soudu ze dne 14. 7. 2005, č. j. 2 Afs 24/2005-44, publ. pod č. 689/2005 Sb. NSS). To platí obzvlášť v situaci, kdy je interpretace správního orgánu dokonce v rozporu s logickým výkladem (srov. citovaný rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 10. 2024, č. j. 10 Azs 151/2024-28, bod [35]).

[24] Jak vyplývá z výše uvedeného, za současné procesní situace postrádá smysl posuzování, zda je § 5 odst. 1 písm. c) či d) zákona č. 65/2022 Sb. v souladu s unijním právem. Nejvyšší správní soud se proto podrobněji nezabýval argumentací stěžovatele, která v daném ohledu zpochybňuje závěry městského soudu, neboť sporné ustanovení na posuzovanou věc vůbec nedopadá. Soud pouze na okraj upozorňuje, že námitka stěžovatele, podle níž městský soud nebyl oprávněn sám posoudit otázku souladu § 5 odst. 1 písm. c) a d) zákona č. 65/2022 Sb. s unijním právem, aniž by položil předběžnou otázku Soudnímu dvoru, vychází ze zjevné neznalosti základních procesních principů unijního práva. Již z čl. 267 Smlouvy o fungování EU totiž vyplývá, že povinnost položit předběžnou otázku Soudnímu dvoru EU, vyvstane-li taková otázka výkladu unijního práva v jeho věci (a nejsou-li dány výjimky *acte clair* či *acte éclairé* dovozené judikaturou Soudního dvora), má pouze soud, jehož rozhodnutí v dané věci nelze napadnout opravnými prostředky podle vnitrostátního práva, což pochopitelně nebyl městský soud v nyní posuzované věci.

[25] Zbývá však posoudit námitku zneužívání práva ze strany „*druhožadatelů*“ o dočasnou ochranu. Směrnice o dočasné ochraně nezavedla cosi jako období současného dublinského systému, v jejímž rámci by bylo možné jednoznačně určit pouze jeden členský stát, který by byl příslušný pro vyřízení žádosti konkrétní vysídlené osoby o dočasnou ochranu, a sám stěžovatel uznává, že vysídlená osoba si může vybrat přinejmenším první stát, v němž požádá o dočasnou ochranu. V tomto ohledu je tedy nesmyslné hovořit o bránění „*temporary protection shopping*“. Stěžovateli však lze přisvědčit, že i při využití institutů unijního práva může nepochybně dojít k situaci, kdy určitá osoba své právo vykonává zneužívajícím způsobem. I zdejší soud již k této problematice vytvořil rozsáhlou judikaturu, zejména v oblasti daňové. Veškerá tato judikatura však stojí na předpokladu, že zneužití práva je nutné v konkrétním případě prokázat. S tím se neodmyslitelně pojí i povinnost správních

pokračování

orgánů své závěry náležitě odůvodnit. Takový postup již z povahy věci není možný, pokud se správní orgán návrhem účastníka řízení bez dalšího odmítne zabývat a vůbec žádné řízení nevede.

[26] Jak již tento soud konstatoval v citovaném rozsudku ze dne 31. 10. 2024, č. j. 10 Azs 151/2024-28, „[z]neužíváním institutu dočasné ochrany by totiž byla naopak situace, kdy cizinec jako druhožadatel podá žádost v jednom členském státě, přestože stále ještě využívá dočasnou ochranu udělenou v jiném členském státě, ve snaze čerpat výhody s tím spojené ve dvou či více členských státech současně. Právě tomu brání výklad § 5 odst. 1 písm. c) a d) lex Ukrajina, ke kterému se NSS přiklonil výše. Zároveň takový výklad nebrání ani reagovat na další případy, kdy by cizinci mohli zneužívat právo na dočasnou ochranu, např. když by se účelově vzdávali dočasné ochrany v jednom členském státě a poté o ni znovu žádali jinde podle toho, kde by zrovna mohli čerpat „lepší“ výhody. Jak však už ve svých rozsudcích dříve vysvětlily některé krajské soudy, s jejichž názorem se NSS ztotožňuje: v takových případech by bylo namístě provést správní řízení, žádost věcně posoudit a v zamítavém rozhodnutí závěr o zneužití práva odůvodnit, nikoli žádost odmítnout „od stolu“ zaškrtnutím políčka ve formuláři (např. rozsudky Krajského soudu v Plzni ze dne 12. 6. 2023, č. j. 55 A 12/2023-95, bod 89, nebo ze dne 6. 9. 2023, č. j. 77 A 30/2023-68, bod 82; nověji např. rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 18. 7. 2024, č. j. 18 A 31/2024-28, body 26 a 27).“

[27] V rozsudku ze dne 17. 1. 2025, č. j. 5 Azs 274/2024-21, Nejvyšší správní soud upozornil na následující: „U žalobce je navíc nutno odmítnout zneužití práva tím spíše, že poprvé žalobce žádal o dočasnou ochranu v Polsku jako nezletilý v zastoupení svého zákonného zástupce – matky, s níž se posléze vrátil na Ukrajinu, zatímco nyní žádá o dočasnou ochranu v České republice sám jako zletilý. Z pohledu Nejvyššího správního soudu se nejedná o žádné účelové či zneužívající jednání ve smyslu „temporary protection shopping“, jak se snaží prezentovat stěžovatel. Podle jeho názoru, resp. výkladu, který zastává ve vztahu k § 5 odst. 1 písm. c) a d) lex Ukrajina, by v zásadě (až na stěžovatelem uvedené výjimky) všichni druhožadatelé plošně zneužívali institut dočasné ochrany. Takový výklad neobstojí.“ Rovněž v projednávané věci jde o žadatelku, která byla až do 7. prosince loňského roku nezletilá a která jako nezletilá požádala o dočasnou ochranu v Německu, kam přicestovala s kamarádem a jeho matkou, když jí bylo 15 let, ale následně se vrátila na Ukrajinu, protože se o ni již tyto osoby nemohly starat. Do České republiky pak přijela a o dočasnou ochranu zde požádala až následně. Ani příběh žalobkyně tedy na první pohled nepředstavuje nějaký pokus o získání výhodnějších podmínek dočasné ochrany. Jde spíše o pochopitelný vývoj životních okolností, které sama žalobkyně mohla jen málo ovlivnit. S námitkou zneužití práva ze strany žalobkyně se tedy Nejvyšší správní soud neztotožnil.

[28] Výrok napadeného rozsudku byl odůvodněn tím, že stěžovatel neměl použít § 5 odst. 1 písm. c) zákona č. 65/2022 Sb. Tento svůj závěr městský soud odůvodnil rozporem aplikovaného ustanovení s unijním právem. Jelikož Soudní dvůr o předběžných otázkách ve věci *Krasiliva* dosud nerozhodl, není možné nyní posoudit, zda dílčí argumenty městského soudu byly správné, či nikoli. Ovšem vzhledem k tomu, že aplikace § 5 odst. 1 písm. c) zákona č. 65/2022 Sb. nebyla možná v situaci, kdy již netrvala žádná dočasná ochrana (ani neběželo řízení o žádosti v jiném členském státě), závěry městského soudu o neaplikovatelnosti tohoto ustanovení tak v každém případě obstojí. Bylo by přepjatým procesním formalismem, kdyby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil jen z toho důvodu, aby městský soud své odůvodnění (jehož závěr se navíc s nemalou

pravděpodobností může ukázat být správným) nahradil či pouze doplnil o důvody, pro něž lze konstatovat nezákonný zásah i bez nutnosti posouzení souladu příslušných ustanovení zákona č. 65/2022 Sb. s unijním právem. To platí tím spíše v situaci, kdy je zapotřebí co nejdříve postavit najisto pobytový status žalobkyně, jak správně poznamenal i městský soud v závěru napadeného rozsudku. Je totiž nadále zcela neúnosné, aby žalobkyně, která až do zmíněného nedávného data byla v ČR ve zranitelném postavení nezletilé osoby bez doprovodu, se nadále nacházela v jakémisi právním vakuu, bez přístupu ke zdravotní péči, na trh práce atd.

[29] Nejvyšší správní soud ve shodě s hodnocením městského soudu uzavírá, že zásah stěžovatele spočívající ve vrácení žádosti žalobkyně pro nepřijatelnost byl nezákonný, neboť nebylo namístě aplikovat § 5 odst. 1 písm. c) zákona č. 65/2022 Sb.

V.

Závěr a náklady řízení

[30] Nejvyšší správní soud neshledal kasační stížnost důvodnou, a proto ji v souladu s § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

[31] O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s. Žalobkyně měla ve věci úspěch, náleželo by jí tedy vůči neúspěšnému stěžovateli právo na náhradu nákladů, které v řízení důvodně vynaložila. Ze spisu však nevyplývá, že by žalobkyni v souvislosti s řízením o kasační stížnosti jakékoli náklady vznikly, proto jí soud náhradu nákladů nepřiznal.

[32] Nejvyšší správní soud pouze pro úplnost dodává, že žalobkyně byla i v řízení o kasační stížnosti původně zastoupena opatrovníkem, Mgr. Pavolem Kehlem, advokátem se sídlem Panská 895/6, Praha 1, kterého jí ustanovil již městský soud. Dnem 7. 12. 2024, jímž žalobkyně v průběhu řízení o kasační stížnosti zletila, však toto zastoupení zaniklo. Zmíněný opatrovník nevykonal v průběhu řízení o kasační stížnosti žádný úkon právní služby, za nějž by mu příslušela odměna, Nejvyšší správní soud tedy ani po zániku zastoupení o jeho odměně nerozhodoval.

P o u č e n í :

Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 24. ledna 2025

JUDr. Jakub Camrda
předseda senátu